

Серија 3, Број 9

јуни 2022

ВЕСТИ ЗА БОРБАТА ПРОТИВ ТЕРОРИЗМОТ

ЗА И ВО ВРСКА СО БАЛКАНОТ

ВО ОВА ИЗДАНИЕ

Вести и информации во врска со борбата против тероризмот - 1

Странски терористички борец осуден на Косово по четвртото повторено судење - 2

Жена од Холандија осудена во Соединетите држави поради учество во мрежа за финансирање тероризам - 2

Обединети нации: Глобален преглед на имплементацијата на Резолуцијата 1624 (од 2005 година) на Советот за безбедност од страна на државите членки - 2

Операција Тројански штит: Најголема операција досега против незаконската употреба на шифрираните апликации - 3

Вести за борбата против тероризмот и ажурирање на информациите и поврзување на нашите партнери во регионот

*Министерство за правда на САД,
Канцеларија за развој, помош и обука на обвинителствата во странските држави (ОПДАТ) во партнерство со Бирото за борба против тероризам при МНР на САД*

Во ова издание, известуваме за неодамнешните осудителни пресуди на Косово за странски терористички борци, како и за една осудителна пресуда во Соединетите Држави, за жена која ја финансирала терористичката група Ал Шабаб, со седиште во Сомалија. Исто така, даваме преглед на извештајот кој говори за начинот на кој државите ја спроведуваат Резолуцијата 1624 на Советот за безбедност на ОН, за борба против поттикнувањето тероризам. На крајот, зборуваме за уредите со апликацијата Анот и операцијата Тројански штит, досега најголемата операција за спроведување на законот за борба против употребата на шифрирани електронски комуникации од страна на криминалците.

Том Саундерс
Постојан правен советник на
ОПДАТ за борба против
тероризмот на Балканот
ОПДАТ/МПСАД
Амбасада на САД во Сараево
SaundersTN@state.gov

Јасенка Феризовиќ
Правен советник
ОПДАТ/МПСАД
Амбасада на САД во Сараево
FerizovicJ@state.gov

Клеј Стифлер
Постојан правен советник на
ОПДАТ за борба против
тероризмот на Балканот
ОПДАТ/МПСАД
Амбасада на САД во Тирана
StifflerRC@state.gov

Бледар Башановиќ
Правен специјалист
ОПДАТ/МПСАД
Амбасада на САД во Тирана
BashanovicB@state.gov

Странски терористички борец осуден на Косово по четвртото повторено судење

На 13 мај 2022 година, Судечкиот совет при специјалниот оддел на судот во Приштина, го прогласи обвинетиот Леунис Франгу за виновен, за учество во терористичка организација, изрекувајќи му затворска казна во времетраење од три години. Според обвинението, Франгу отпатувал во Сирија во 2014 година, каде обезбедувал поддршка за ИСИС.

Пресудата за овој случај следи откако апелациониот суд во неколку наврати го враќаше предметот на повторно судење пред првостепениот судечки суд. Во текот на претходните судења, првостепениот суд утврдил дека, иако сведочењата на сведоците посочувале дека Франгу учествувал во активности од воен тип во Сирија, доказите сепак не биле доволни за точно да се утврди во која воена формација учествувал. Од таа причина, првостепениот суд сметал дека не може да донесе осудителна пресуда за учество во терористичка организација. Апелациониот суд ја преиначил пресудата на првостепениот суд, со образложение дека обвинетиот незаконски учествувал во странски војни и дека на тој начин го прекршил суштинскиот закон.

Во поддршка на овој случај, програмата ОПДАТ и ФБИ им помогнаа на косовските обвинители да го лоцираат Франгу и да го добијат формуларот за зачленување на Франгу во ИСИС, преку различни канали за обезбедување меѓународна правна помош. Формуларот за зачленување бил пронајден меѓу другите предмети што биле запленети од коалициските сили - богат извор на вредни докази што понатаму ќе се користи и од други обвинители што работат на случаи на тероризам ширум светот.

Извор: [Обвинетиот за учество во војните во Сирија прогласен за виновен по четврти пат и осуден на три години затвор](#)

Жена од Холандија осудена во Соединетите држави поради учество во мрежа за финансирање тероризам

На 3 мај, судечката порота во Соединетите држави ја осуди холандската државјанка Фахрија Хасан под обвинение за финансирање на терористичката група Ал Шабаб, со седиште во Сомалија.

Доказите изведени во текот на судењето, покажале дека Хасан, заедно со група жени од повеќе од десетина земји, раководела со мрежа за финансирање тероризам повеќе од три години. Поточно, таа собирала пари во Холандија, лажно тврдејќи дека парите се собираат за добротворни цели. Хасан и другите учеснички во заговорот, ги префрлале собраните парични средства преку различни сервиси за пренос на пари и користеле онлајн соби за разговор, за да ги координираат уплатите. Членовите на Ал Шабаб ги користеле парите за финансирање засолништа и купување камиони и оружје, во поддршка на нивните терористички активности.

Хасан била прогласена за виновна за учество во заговор за давање материјална поддршка на идентификувана странска терористичка организација и сега се соочува со максимална казна од 15 години затвор. Нејзината казна ќе биде изречена во месец јули. Две други учеснички во заговорот биле осудени пред шест години, а им биле изречени затворски казни од 11 и 12 години.

Извор: [Поротата осуди државјанка на Холандија поради нејзиното учество во мрежа за финансирање тероризам](#)

Обединети нации: Глобален преглед на имплементацијата на Резолуцијата 1624 (од 2005 година) на Советот за безбедност од страна на државите членки

Резолуцијата 1624 (од 2005 година) на Советот за безбедност на ОН, ги повикува сите држави да го забранат поттикнувањето за извршување терористички акти и да преземат мерки за спречување и спротивставување на таквото поттикнување. Неодамна, беше спроведено едно глобално истражување, за да се оцени имплементацијата на Резолуцијата 1624 од страна на државите, чии резултати беа објавени од Извршниот директорат на Комитетот за борба против тероризмот на Обединетите нации (СТЕД). Во истражувањето, исто така, се говори и за други две поврзани резолуции на Советот за безбедност - Резолуцијата 2178 (од 2014 година) и Резолуцијата 2354 (од 2017 година) - кои ги поттикнуваат државите да се справат со глобалната закана од странски терористички борци преку, меѓу другото, развивање програми за борба против насилниот екстремизам и терористичките наративи кои ги шират ИСИС, Ал Каеда и другите терористички групи.

Според СТЕД, државите имаат остварено забележителен напредок „во забраната за поттикнување на извршувањето терористички акти и преземањето соодветни чекори, за да се спречи поттикнувањето на терористички акти, во борбата против насилниот екстремизам што придонесува за тероризам и во обидите за спротивставување на терористичките наративи“. Според податоците од 1 март 2021 година, 112 држави го имаат вклучено поттикнувањето тероризам како посебно кривично дело во нивното национално законодавство, што претставува значителен напредок во споредба со бројката од само 76 држави во 2015 година. Во Југоисточна Европа, шест од девет држави имаат усвоено закони за забрана на поттикнувањето тероризам, додека преостанатите три држави имаат генерички забрани за поттикнување криминално однесување.

И покрај тоа што ги препознава овие важни достигнувања, СТЕД, исто така, нагласува дека државите мора да се погрижат, сите мерки што ги преземаат во борбата против поттикнувањето на извршување терористички дејствија, да бидат во согласност со нивните обврски согласно меѓународното право за човекови права. Во оваа насока, СТЕД ја нагласува

важноста од прецизно дефинирање на опсегот на кривичното дело поттикнување терористички дејствија. CTED препорачува „дека делото треба експлицитно да вклучува и субјективен елемент (намера да биде извршен терористички чин како резултат) и објективен елемент (создавање опасност, дека тоа навистина ќе се случи)“. Во својот извештај, CTED, исто така, посочува дека секој проблем во однос на основната дефиниција за тероризам или терористички акти, ќе има негативно влијание и врз делото поттикнување. CTED забележува дека неколку држави во западна Европа и северна Америка го имаат инкриминирано таканареченото терористичко „извинување“ – односно, одобрувањето или глорификацијата на терористичките акти - што беше критикувано од страна на механизмите за заштита на човековите права на ОН, дека е претерано широко и можеби ја нарушува слободата на говор, „дозволувајќи казнување на изразување, кое не создава објективен ризик од можно поттикнување“. Проблеми со нејасни и

широки дефиниции на делото на поттикнување се забележани и во сите други подрегиони, вклучувајќи ја и југоисточна Европа.

CTED понатаму бележи значително зголемување на обемот на комуникации насочени кон поттикнување тероризам или насилство што води кон тероризам – меѓу другото и врз основа на ксенофобија, расизам и други форми на нетолеранција - дури и кога државите имаат вложено значителни напори за да се спротивстават на таквите комуникации. Во меѓувреме, бројот на напади извршени од страна на поединци, поврзани со таквите движења и наративи се зголеми за 320 отсто, во текот на последните пет години. Ова посочува на тоа, дека спречувањето и борбата против ширењето на ваквите наративи, претставува „нов и растечки предизвик за земјите-членки“.

Извор: [Глобален преглед на имплементацијата на Резолуцијата 1624 \(2005\) на Советот за безбедност од страна на државите членки](#)

Операција Тројански штит: Најголема операција досега против незаконската употреба на шифрираните апликации

Криминалците мислеа дека зборуваат и пишуваат пораки на безбедни, шифрирани уреди. А всушност, нивната комуникација беше препраќана до органите за прогон, како дел од една дотогаш невидена акција за борба против употребата на шифрираните апликации за нелегални цели. За оваа тајна операција, позната под називот Тројански штит, јавноста дозна минатата година. Сега, обвинителите ширум светот, ги користат заплнетите комуникации за кривично гонење на криминалните мрежи, нивните водачи и корумпираните службеници кои им даваат поддршка.

Операцијата Тројански штит започна во 2018 година, како производ на креативното размислување на американските и австралиските органи за спроведување на законот. Операцијата се фокусираше на специјално програмираните уреди, познати како „Аном“ уреди. Всушност, Аном била апликација за праќање пораки, наменета за употреба кај мобилните телефони со андроид оперативен систем. Уредите Аном се рекламираше како безбедни, шифрирани и невозможни за пристап од страна на органите за прогон. Криминалците ги купувале уредите - плаќајќи дури и по 2.000 американски долари за претплата од шест месеци - мислејќи дека ќе можат да ги користат уредите за да разговараат за нивните незаконски активности, без никаков ризик да бидат откриени. Без нивно знаење, сите комуникации преку овие уреди се испраќале до еден сервер, до кој можеле да пристапат американските и австралиските органи за спроведување на законот. Како резултат на тоа, органите за спроведување на законот собрале огромни количества убедливи и веродостојни докази за најразлични криминални активности.

На врвот на успешноста, во месец мај 2021 година, имало над 11.000 уреди со инсталирана Аном апликација низ целиот свет. Тие биле користени од приближно 300 различни криминални организирани групи во над 100 земји. Според некои проценки, 90% од корисниците на Аном биле вклучени во некакви криминални активности. Одредени медиумски извори, исто така, известувале дека

преку комуникациите со Аном била откриена и вознемирувачка поврзаност помеѓу криминалните мрежи и одредени јавни функционери.

Преку апликацијата Аном, полицијата можела да прочита милиони пораки, во кои се говорело за заговори за убиства, трговија со дрога и други криминални планови. Коментирајќи ги овие пораки, Комесарот на австралиската федерална полиција изјавил: „Тие зборуваат само за дрога, насилство, меѓусебни напади, [и] невини луѓе кои ќе бидат убиени“.

Операцијата Тројански штит конечно излезе на виделина на 8 јуни 2021 година, кога органите за спроведување на законот во 16 земји, извршија бројни налози за претрес и уапсја повеќе од 800 осомничени, благодарение на доказите што беа обезбедени преку од уредите Аном. Агенциите за спроведување на законот, исто така, заплениле и осум тони кокаин, 250 парчиња оружје и парични средства во различни национални валути и криптовалути, во вкупен износ од над 48 милиони американски долари. Во оваа акција биле вклучени околу 9.000 полициски службеници насекаде низ светот.

Успехот на операцијата Тројански штит и понатаму продолжува да расте, имајќи предвид дека надлежните власти и понатаму ги следат овие докази, апсат и гонат. Во месец март, на пример, Соединетите американски држави екстрадираа еден маж од Холандија, кој е обвинет за дистрибуција на уредите Аном меѓу организирани криминални мрежи.

Според Европол, операцијата Тројански штит е „најголемата досегашна операција во борбата против шифрираните комуникации“. Сега, светот очекува да види, на кој начин обвинителите ќе ги искористат доказите, собрани во текот на операцијата Тројански штит.

Извор: [Европол: 800 криминалци лишени од слобода, Ројтерс: Шпионските телефони во џебовите на 'гангстерите' издадоа стотици на полицијата](#)